

Motion till riksdagen 2013/14:U11

av Urban Ahlin m.fl. (S)
med anledning av skr. 2013/14:115

Verksamheten i Europeiska unionen under 2013

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet Inledning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU som utrikespolitisk aktör och i avsnittets underavsnitt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om äktenskap och registrerat partnerskap.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skatt på finansiella transaktioner.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ideella föreningar också i fortsättningen ska vara moms-befriade.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nedsatt moms på e-böcker och nedladdningsbara ljudböcker.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att kommissionens förslag till ett nytt sparandedirektiv genomförs.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Liechtenstein och Schweiz måste ställas under gemensamt europeiskt tryck i fråga om både antitredrägeriavtal och informationsutbyte i skattefrågor.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och OECD noga bör följa hur informationsutbytesavtalen fungerar i praktiken och verka för förbättringar av OECD:s standardavtal.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU och OECD ska verka för en mer multilateral ansats i skatteavtalsarbetet för att hjälpa utvecklingsländerna att också få del av dolda tillgångar genom informationsutbyte.

Fel! Okänt namn på

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skatteredovisningen i alla länder bör öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om handels- och investeringsavtalet TTIP mellan USA och EU.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rättsliga och inrikes frågor.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jordbruk, livsmedel och fiske.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljö.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ny politik för fler jobb.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige måste stå upp för jämställdheten i Europa.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konkurrens med kompetens – inte med låga löner.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ordning och reda på arbetsmarknaden.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten till en god arbetsmiljö.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om starka kollektivavtal.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om närings- och industripolitik.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försvarsindustrin.

Inledning

För oss socialdemokrater råder det inget tvivel om värdet av det europeiska samarbetet – det har skapat fred i Europa under ett halvt sekel och bidragit till jobb och tillväxt i Sverige. Därför ska vi utveckla EU inom de områden där unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem. Beslut som fattas i EU ska alltid tillföra ett mervärde för fler jobb och förbättra medborgarnas situation. Vi arbetar för ett EU som fokuserar på rätt saker med satsningar på jobb, tillväxt och miljö högst på dagordningen.

Den ekonomiska och sociala krisen slår hårt mot Europa. I land efter land har arbetslösheten bitit sig fast. I dag saknar 26 miljoner EU-medborgare ett jobb. Det är ett historiskt misslyckande och ett hisnande slöseri med människors kraft och vilja att bidra till samhällsutvecklingen. Särskilt illa är det att nästan sex miljoner av dem är unga. Det är förödande att miljoner människor på vår kontinent börjar sitt vuxenliv i arbetslöshet.

Europas högerregeringar har genomfört en ensidig åtstramningspolitik; det har inte fungerat. En politik för starka offentliga finanser ska gå hand i hand med investeringar för framtiden – i jobb och utbildning. Vi skulle kunna välja en annan väg. EU:s utvecklade näringsliv, storlek och unika samarbete skulle kunna stärka oss alla i den globala konkurrensen. Men de senaste årens politik har varken lyckats öka tillväxten eller minska klyftorna mellan människor. Europa halkar efter.

Alla vi som bor i Sverige är beroende av utvecklingen i våra grannländer. Om lönerna i våra konkurrentländer pressas neråt och arbetsvillkoren försämrats så sätter det press också på hur vi har det på jobbet. Utan starka internationella miljöregler ökar risken för att den mat vi äter och de saker vi handlar till våra barn innehåller farliga ämnen. När vi handlar över nätet vill vi vara säkra på att pengarna inte försvinner till internationella brottslingar.

Ett socialdemokratiskt EU verkar för att Europas löntagare ska ha trygg tillgång till goda arbetsvillkor och god arbetsmiljö. Vi kräver därför att EU i nästa fördrag inför ett socialt protokoll som skyddar de fackliga fri- och rättigheterna.

För oss socialdemokrater är det självklart att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter i hela samhället. Europa har allt att vinna på mer jämställdhet. En arbetsmarknad där kvinnor ges samma möjligheter som män fungerar betydligt bättre än en där kvinnors arbetskraft inte tas till vara.

Klimatomställningen är en av vår tids största utmaningar. Vi socialdemokrater är övertygade om att EU måste leda arbetet, även globalt. För att nå resultat i miljö- och klimatpolitiken behöver vi arbeta tillsammans över nationsgränserna. En hållbar framtid kräver att vi ställer om från ett samhälle som bygger på fossila bränslen till ett som bygger på det förnybara. Att investera i ny miljövänlig teknik är att investera i framtidens jobb och välfärd. Att ligga i framkant för att möta klimatutmaningen är en konkurrensfördel för Europas företag. Våra klimatförslag innebär att Sverige och EU investerar i det som kombinerar tillväxt, fler jobb, förnybara energikällor och minskade klimatutsläpp. Därför har vi presenterat klimatmål som fram till 2030 står på tre ben:

1. EU ska minska sina klimatutsläpp med 50 procent.
2. EU ska bygga ut den förnybara energin till 40 procent.
3. EU ska anta ett mål om ökad energieffektivisering.

Genom att ha tre bindande mål ger vi en tydlig signal om politikens inriktning. Ökade investeringar i förnybara energialternativ och en verklig klimatomställning är viktigt för att få fler jobb och skapa en bättre framtid.

En hållbar framtid kräver också att vi tar ansvar för miljön. Farliga kemikalier ska fasas ut och vi måste tillsammans ta hand om våra hav. EU ska vara en union för hållbar tillväxt.

Samhällen där hög arbetslöshet tillåts bita sig fast blir mycket bräckliga. En farlig grogrund skapas för olika former av främlingsfientlighet, nationalism och extremism. Den höga arbetslösheten i EU är inte bara ett enormt slöseri med människors liv, den är också ett hot mot vår framtid. Vi måste

Fel! Okänt namn på

fortsätta att kämpa för jämställdhet, mot homofobi, nationalism, rasism och utnyttjande av rättslösa människor.

En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins mål. För världen och för medlemsländerna finns mycket att vinna på att EU talar med en stark och enig röst. EU har en betydelsefull roll att spela i världen, och EU:s gemensamma utrikespolitik är en mycket viktig del av EU-samarbetet. EU och dess medlemsländer är världens största biståndsgivare och det har en stark påverkan på vår omvärld. EU måste vara en progressiv och säkerhetsskapande kraft för demokrati, solidaritet och mänskliga rättigheter.

EU som utrikespolitisk aktör

EU har en viktig roll att spela i världen, och EU:s gemensamma utrikespolitik är en mycket viktig del av EU-samarbetet. Grunden för den gemensamma utrikespolitiken är strävandet efter gemensamma ståndpunkter. Det är långt ifrån alltid som det är lätt att skapa enighet mellan 28 medlemsländer, och ibland är det trots omsorgsfulla försök omöjligt. Ändå är det viktigt och värdefullt att fortsätta arbetet inom EU och ständigt söka enighet om utrikespolitiken.

Vetorätten på utrikespolitikens område måste gälla även i fortsättningen. Ytterst bidrar den till att utveckla gemensamma ståndpunkter inom EU, och när EU väl kan agera enat innebär det en betydande styrka på den internationella scenen.

Sverige ska vara pådrivande i EU:s utrikespolitiska arbete. EU-medlemskapet är vare sig en ursäkt eller ett skäl till svensk tystnad på den internationella scenen. Sverige ska naturligtvis i största möjliga mån eftersträva enighet inom EU, men går inte enighet att uppnå måste Sverige alltid vara berett att hävda sin uppfattning. Sverige har historiskt varit ett land som trots sin mindre storlek har spelat en stor roll i den internationella debatten. Genom att i dag agera tillsammans med övriga EU-länder kan vår utrikespolitik få den tyngd som ett gemensamt EU-agerande ger.

Östliga partnerskapet

Vi socialdemokrater välkomnade det östliga partnerskapet när det lanserades men har länge menat att EU visat för svagt engagemang. Partnerskapet har inte varit tillräckligt kraftfullt eller anpassat för ländernas olika behov. På grund av utvidgningströttheten har det viktigaste instrumentet saknats, nämligen ett medlemskapsperspektiv. Det är detta som varit roten för demokratisering och den ekonomiska utveckling som skett i det forna Östeuropa.

EU:s alltför ljumma intresse för det östliga partnerskapet har gjort att detta inte kunnat spela den positiva roll som vore önskvärd, vilket har visats inte minst när det gäller Ukraina.

Utvecklingen är mycket oroande och allvarlig. Ryssland har brutit mot folkrätten. I skrivande stund har man beslutat att uppta Krim och Sevastopol i

den ryska federationen. Europa har fått en ny allvarlig konflikt och risken är att dess effekter kommer att bli kännbara under mycket lång tid.

Det är av vikt att det spända läget trappas ned och att Ryssland drar tillbaka styrkor till de delar av Krim där de har rätt att vara enligt avtal. Ryssland måste också föra samtal med den ukrainska regeringen som är legalt vald av parlamentet. Ukrainas regering måste vara inkluderande och representera hela den ukrainska befolkningen.

Händelseutvecklingen sker löpande och en motionstext är just nu inte lämpad för att beskriva Socialdemokraternas ställningstagande i enskilda frågor kring detta. Men som övergripande principiell och långsiktig hållning avseende den europeiska unionens roll menar vi att EU måste vara tydligt. Till skillnad från det ryska agerandet ska EU utgöra en positiv kraft. EU ska därför fortsatt tydligt uttala att alla europeiska länder har rätt att bli medlemmar i EU när de uppfyller kraven. EU måste bli mycket tydligt med att det finns ett klart medlemskapsperspektiv för de länder i Europa som uppfyller våra kriterier. Detta har saknats och har varit en brist i det arbete som förts inom ramen för det östliga partnerskapet. Sverige och EU ska vara tydliga positiva krafter för att länderna i vårt östra grannskap ska utvecklas i en demokratisk riktning.

Det östliga partnerskapet spelar stor roll för Ukrainas framtid. Förhoppningsvis klarar ledarskapet av att genomföra nödvändiga reformer.

Det ukrainska folket måste själva få välja sin framtid. Det är fullt möjligt för Ukraina att ha en bra relation med både Moskva och Bryssel samtidigt. Det ena får inte utesluta det andra. Ryssland och Ukraina är tätt sammanflätade grannar. EU:s uppgift är att hålla dörren öppen för det ukrainska folkets vägval och att kraftfullt ta avstånd från dem som vägrar att ge det ukrainska folket rätten att självt göra detta val.

Utvidgning

För oss socialdemokrater är det viktigt att slå fast att utvidgningen av EU är en av de största framgångarna på Europas kontinent under tiden efter andra världskriget. Vi menar att alla europeiska länder som möter kraven på medlemskap ska kunna bli EU-medlemmar.

Turkiets framtida medlemskap är en mycket omdiskuterad fråga i många europeiska länder. För oss socialdemokrater har inställningen alltid varit att det inte är frågan om Turkiet kan bli medlem utan när. Detta när avgörs av hur snabbt Turkiet klarar att uppfylla de kriterier som krävs för ett medlemskap. Vi ser ett framtida turkiskt EU-medlemskap som viktigt inte minst med tanke på hur det främjar rättigheterna för kurder och andra folkgrupper. Turkiet måste återuppta reformarbetet samtidigt som EU måste ge ett tydligt medlemskapsperspektiv.

EU:s utvidgning har varit framgångsrik och Socialdemokraterna stöder en fortsatt utvidgning. Den har främjat demokratisk och ekonomisk utveckling. Sverige bör stödja nödvändiga reformer i Turkiet och de andra kandidatländerna för att de ska kunna bli EU-medlemmar när de vill och när de uppfyller de uppställda kriterierna.

Fel! Okänt namn på

Vi socialdemokrater stöder länderna på Balkan i deras strävan mot ett EU-medlemskap. Ett framtida EU-medlemskap för länderna på Balkan är det viktigaste verktyget för försoning, stabilitet och utveckling. Överenskommelsen mellan Serbien och Kosovo är mycket viktig. Vi välkomnar Kroatien till EU.

EU:s södra grannskap

Socialdemokraterna lägger stor vikt vid EU:s arbete för att främja demokrati och utveckling i de regioner som gränsar till vår union.

När det gäller EU:s södra grannskap ser vi att arbetet för demokrati dessvärre präglas av problem och bakslag. Varje land är unikt och måste behandlas på sådant sätt.

Vi socialdemokrater har många gånger skrivit om hur vi tycker att EU bör agera för att främja demokratikampen i det södra grannskapet samt främja utveckling, och vi vill här endast upprepa några punkter i korthet.

Välståndsklyftan över Medelhavet måste motverkas. Drunkningskatastrofen vid Lampedusa var endast en av alltför många. EU borde i högre grad bidra till att klyftorna utjämnas genom att underlätta handel, reformera unionens jordbrukspolitik, öka utbytet och kontakterna mellan människor, främja demokratisk utveckling och därigenom skapa ekonomisk och social utveckling i Afrika.

Tyvärr har EU tidigare gett sitt stöd till odemokratiska regimer, som till exempel Libyen, i utbyte mot politisk stabilitet och energileveranser. Vad som i längden skapar verklig säkerhet och utveckling är att uppfylla människors krav på värdighet, frihet och demokrati. Detta måste avspeglas i EU:s politik. De samarbetsavtal unionen har med länderna i regionen måste bygga på en tydlig koppling till demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter. Det internationella samfundet måste försvara kvinnors rättigheter. Att möjliggöra kvinnors deltagande i samhällslivet på samma villkor som männen kommer att vara av avgörande betydelse för hela regionens framtid.

När det gäller Marockos och EU:s frihandelsavtalsförhandlingar vill vi understryka dels att folkrätten måste respekteras, dels att handelsavtal med Marocko endast kan avse Marockos erkända territorium, dvs. inte det ockuperade Västsahara. Produkter från ockuperat område ska därför inte omfattas av samma förmåner som marockanska produkter.

Angående Västsahara menar Socialdemokraterna att regeringen bör följa riksdagens beslut om att Sverige bör erkänna den sahariska arabiska demokratiska republiken som stat samt verka för detta i EU.

Israel – Palestina

Palestinier och israeler är hårt drabbade av många decenniers konflikt. I konfliktens spår ligger raserade möjligheter till utveckling och krossade fredsinstitutiv. Både israeler och palestinier har rätt till frihet, utveckling och säkerhet. Alla parter måste därför avstå från våld och möjliggöra fredsförhandlingar. Israel är den starkaste parten i konflikten och har därför ett särskilt ansvar. Utbyggnaden av illegala bosättningar och muren på ockuperad mark, ocku-

Fel! Okänt namn på

pationen av Västbanken och Östra Jerusalem samt blockaden av Gaza måste upphöra liksom den folkrättsligt illegala bosättningspolitiken. De palestinska flyktingarna ska ges rätt att återvända. Östra Jerusalem är den självklara huvudstaden i ett fritt Palestina.

Vi socialdemokrater anser att Sveriges röst för fred, frihet och folkrätt måste vara kraftfull, i såväl EU som FN. Sverige ska därför erkänna staten Palestina. Att vänta med ett erkännande av staten Palestina ger bara dem som vill omöjliggöra en framtida palestinsk statsbildning andrum att fortsätta sin politik. Ett erkännande av staten Palestina från Sverige och ett stort antal andra länder är förmodligen det bästa sättet att visa att det internationella samfundet är fast beslutet att stödja en tvåstatslösning.

Såväl israeler som palestinier drömmer om att få leva i trygghet och kunna skapa sig en framtid i sina respektive erkända stater. Om inte den israeliska ockupationen och bosättningspolitiken upphör kommer detta att stanna vid att vara en dröm. Sverige måste markera kraftfullt att dessa bosättningar, som strider mot folkrätten, får konsekvenser. Vi är positiva till att EU har ett handelsavtal med Israel. Men det måste göras mycket tydligt att produkter från bosättningarna inte är produkter från Israel. De ska alltså inte omfattas av avtalets förmåner. Därför kräver vi socialdemokrater att Sverige inför ursprungsmärkning av varor från bosättningarna, och vi vill att Sverige agerar för att fler EU-länder gör likadant. Vi menar också att EU bör ta fram mekanismer för att stoppa finansiella transaktioner till bosättarna för att markera mot bosättningspolitiken.

Syrien

Det som i Syrien började som fredliga krav på frihet och demokrati har gått över i ett blodigt inbördeskrig. Situationen är oerhört svår och lidandet ofattbart. Cirka 130 000 människor har dödats, över två miljoner befinner sig på flykt utanför landet och än fler inom gränserna. Arbetet med att eliminera de kemiska vapnen måste fortskrida och aktörer måste ges tillträde så att den humanitära nöden kan lindras. Framför allt måste alla stridande parter bryta våldsspiralen för att en politisk lösning ska kunna bli möjlig.

I dag är det några länder, däribland Sverige, som tar ett stort ansvar för flyktingmottagandet inom EU. För att kunna ge skydd åt fler drabbade från krigets Syrien krävs att fler länder tar ett större solidariskt ansvar. Det bör främst kunna ske genom att EU-länderna ökar sina flyktingkvoter genom vidare bosättningsprogram. Sverige måste bli mer pådrivande i arbetet för ett flyktingmottagande inom EU där alla länder tar sitt ansvar.

Fred och säkerhet

EU behöver mer av gemensamt uppträdande i viktiga utrikespolitiska situationer för att kunna påverka stormakternas agerande. Vi måste öka EU:s förmåga i det globala samarbetet så att unionen kan vara en progressiv och säkerhetsskapande kraft, inte minst i Förenta nationerna.

Vi socialdemokrater vill att Sverige fortsatt ska vara drivande för att utveckla EU:s krishanteringsförmågor. Vi har länge påtalat att konceptet med

Fel! Okänt namn på

EU:s stridsgrupper behöver ses över då de binder upp stora ekonomiska, personella och materiella resurser trots att de ännu aldrig har kommit till användning. Nyligen stod det klart att de inte heller kommer att användas till insatsen i Centralafrikanska republiken, trots att det är just en sådan situation de skapades för. Vi menar att EU:s förmåga på detta område måste förbättras och stridsgrupperna ersättas av en användbar modell. Resurserna kommer annars till bättre nytta om de ställs direkt till FN:s förfogande. Om inte nödvändiga förbättringar sker kommer Nordic Battle Group 2015 att bli den sista svenska stridsgruppen vi socialdemokrater stöder.

Arbetet utifrån FN-resolutionerna 1325 och 1820 m.fl. om kvinnor, fred och säkerhet måste intensifieras. Kvinnors rättigheter och perspektiv måste få bättre genomslag i arbetet för fred och säkerhet. Ett ökat kvinnligt deltagande i konfliktförebyggande och krishantering före, under och efter en konflikt är en förutsättning för hållbar fred och utveckling. Alla länder ska upprätta nationella handlingsplaner för genomförandet av resolution 1325. Vi vill också understryka vikten av att resolution 1325 implementeras i EU-sammanhang. Det är viktigt att Sverige agerar både nationellt och internationellt för att förbättra arbetet med FN:s resolutioner såsom 1325 och 1820 m.fl. relaterade resolutioner. Sverige måste i detta arbete vara en pådrivande kraft i EU.

EU kan främja fred och agera konfliktförebyggande genom den gemensamma utrikes- handels- och biståndspolitikerna samt genom olika bilaterala avtal. Också för de länder som inte är aktuella för medlemskap kan utbytet med EU vara av stor betydelse. Vi vill främja gemensam säkerhet och att mänskliga rättigheter efterlevs.

EU som global utvecklingsaktör

EU är världens största biståndsgivare. EU är och ska vara en pådrivande aktör för att uppnå FN:s millenniemål. För att det ska lyckas krävs att mer av EU-biståndet utformas i partnerskap med mottagarna och fokuseras på fattigdomsbekämpning samt att EU:s olika politikområden bättre samordnas och inte motverkar varandra, i enlighet med dess konsekventa politik för utveckling (Policy Coherence for Development). Jordbruks-, fiske- och handelspolitiken är centrala områden som ytterligare måste reformeras inom EU för att främja och inte bromsa utvecklingsländernas möjligheter. Sverige ska vara pådrivande för att EU:s medlemsländer höjer sina biståndsnivåer. I krisens spår har biståndet från EU-länderna minskat.

EU har sedan en tid antagit grundläggande regler för EU:s budgetstöd till samarbetsländer inom det internationella utvecklingssamarbetet. I dessa regler finns tre olika typer av ”kontrakt”. Beroende på vilket kontrakt det gäller är omfattningen på samarbetet olika stort och kraven på samarbetslandet olika höga. Ju närmare och mer omfattande samarbetet är desto högre krav på samarbetslandet. De tre kontraktsnivåerna är (fritt översatt till svenska): God styrnings- och utvecklingskontrakt, sektorreformskontrakt och samhällsbyggnadskontrakt. Socialdemokraterna är positiva till denna modell och till att kraven ökar på samarbetsländerna i takt med att samarbetet blir mer omfattande.

Fel! Okänt namn på

För att värna gjorda framsteg och för att öka ansträngningarna att uppnå resterande mål krävs att världens ledare håller fast vid de åtaganden som millenniemålen innebär. Inte minst måste mål 8 om globalt partnerskap med ökat bistånd, rättvisare handel och minskade skuldbördor uppfyllas. Även om några av millenniemålen nu uppfyllts innebär det bara att minst lika mycket arbete återstår för att bl.a. utrota fattigdomen.

Just nu pågår arbetet med att formulera nya mål för den globala utvecklingen efter 2015. Socialdemokraterna anser att de nuvarande målen måste förverkligas och ambitionerna därefter höjas väsentligt och gälla alla länder. Jämställdhet och kvinnors rättigheter måste också fortsatt vara såväl en egen målsättning som genomsyra andra mål. De nya målen måste också omfatta ökad demokrati och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna. Den nya utvecklingsagendan måste bygga på millenniemålen styrka – en samlad och gemensam agenda för utveckling. Millenniemålen är konkreta och mätbara och därigenom uppfordrande.

Men för att fortsätta arbetet in i framtiden måste den kommande utvecklingsagendan bygga på hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling, en utveckling som måste inkludera alla och vara icke-diskriminerande. För att nå detta krävs en bred ansats på många områden.

Sammantaget utgör EU:s biståndspolitik en stor möjlighet för Europas medlemsländer att gemensamt på ett kraftfullt och konstruktivt sätt främja en mer rättvis och demokratisk värld och därmed spegla EU:s grundläggande värderingar i en värld som riskerar att polariseras.

Mänskliga rättigheter

EU är en kraft för att främja demokrati och mänskliga rättigheter i världen. EU måste också vara en förebild genom att medlemsländerna lever upp till höga krav. Det är viktigt att EU kan agera om medlemsländer bryter mot unionens grundläggande principer gällande mänskliga rättigheter, exempelvis i fråga om diskriminering av utsatta grupper som romer.

Äktenskap och registrerat partnerskap

I mars 2011 presenterade kommissionen två förslag till förordningar på familjerättens område. Det handlar om förslag till förordning om makars förmögenhetsförhållanden samt förslag till förordning om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap. Förslagen innehåller regler om behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i frågor om makars respektive registrerade partners förmögenhetsförhållanden. I praktiken rör det främst frågor om bodelning och andra slags ekonomiska uppgörelser mellan makar eller partners i samband med laglig separation eller dödsfall. Regleringen omfattar även den löpande förvaltningen av makars respektive registrerade partners egendom, så som t.ex. bodelning under bestående äktenskap eller partnerskap. Förslagen syftar till att skapa rättslig klarhet för internationella par och förenkla hanteringen av främst bodelningsärenden oavsett var i

Fel! Okänt namn på

Europa egendomen finns. Vi delar regeringens bedömning av att det finns ett stort praktiskt behov av gemensamma internationellt privaträttsliga regler i fråga om de förmögenhetsrättsliga verkningarna av äktenskap respektive registrerade partnerskap. Sådana regler kan för enskilda unionsmedborgare vara ytterst viktiga och av stor nytta. Vi ser de här reglerna som ett första steg mot att inom unionen erkänna samtliga registrerade partnerskap och äktenskap. Framför allt samkönade par får, genom att deras civilstånd inte erkänns av många medlemsstater, sin rätt till fri rörlighet kraftigt inskränkt. Ska unionen på allvar leva upp till sina mål om fri rörlighet måste samkönade pars rätt på detta område kraftigt förstärkas.

Skatt på finansiella transaktioner

I slutet av september 2011 redovisade EU-kommissionen sitt förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (financial transaction tax, FTT). I mitten av februari 2012 krävde nio finansministrar, med Frankrike och Tyskland i spetsen och mestadels från rena högerregeringar, att arbetet med skatten skulle påskyndas. Kommissionen presenterade den 25 oktober 2012 ett förslag till beslut om bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete på området för skatt på finansiella transaktioner.

Kommissionen föreslår i sitt direktiv den 14 februari 2013 en skatt på finansiella transaktioner inom ramen för ett fördjupat samarbete i enlighet med det bemyndigande som Ekofinrådet beslutade om den 22 januari 2013. Samarbetet omfattar elva medlemsstater (Belgien, Estland, Frankrike, Grekland, Italien, Portugal, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tyskland och Österrike). Förslaget syftar enligt kommissionen till att inom området för det fördjupade samarbetet harmonisera lagstiftningen om indirekt skatt på finansiella transaktioner, att se till att finansinstituten bidrar till att täcka kostnaderna för den aktuella krisen och att avskräcka från transaktioner som inte förbättrar finansmarknadernas effektivitet.

Den 14 februari 2013 presenterade kommissionen ett förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området. Under året har förhandlingar om direktivförslaget pågått i rådsarbetsgruppen för skattefrågor. Sverige har deltagit men utan rösträtt.

Socialdemokraterna anser att någon form av beskattning av finanssektorn som dels bidrar till välfärdens finansiering, dels förbättrar finansmarknadernas funktionssätt bör prövas. Tänkbara alternativ är en finansiell aktivitets-skatt eller en finansiell transaktionsskatt.

Vi kan tänka oss att pröva en finansiell transaktionsskatt om den grundas på internationella överenskommelser där de huvudsakliga finansmarknaderna ingår. Oavsett utformningen av en sådan skatt ska intäkterna ovillkorligen gå till respektive medlemsstat.

Det nu aktuella initiativet från EU-kommissionen om ett fördjupat samarbete mellan elva medlemsstater om en finansiell transaktionsskatt lever inte upp till de målsättningar vi ställer, och Sverige ska därför inte delta i det fördjupade samarbetet. Regeringen förutsätter att icke deltagande medlemssta-

ters intressen beaktas i den fortsatta behandlingen av skatteförslaget efter att bemyndigandet om ett fördjupat samarbete godkänts.

Vi socialdemokrater kan konstatera att regeringen tyvärr godkände en fördjupad samverkan innan alla fakta kring utformningen av skatten på finansiella transaktioner fanns på plats och alla implikationer för svensk del var kända och analyserade. Vi menar att regeringen och de borgerliga partierna har varit alltför tillmötesgående i detta och har ansvaret för eventuella framtida problem för Sverige som utgår från beslutet.

Regeringen har därmed också ansvaret för att i det fortsatta förhandlingsarbetet förvissa sig om att svenska företags valutasäkring och svenska företagsfinansieringar inte omfattas av skatten.

Om skatten på finansiella transaktioner får negativ effekt på Sveriges skattebaser anser vi att regeringen ska kräva ytterligare en rabatt på medlemsavgiften som motsvarar de ökade kostnader Sverige drabbas av.

Vi socialdemokrater accepterar under inga villkor att skatt på finansiella transaktioner helt eller delvis blir egna medel för EU. Regeringen måste också se till att få garantier om att Sverige inte missgynnas vare sig som en direkt följd av skatten eller genom att EU-medel framöver tilldelas generösare till de medlemsstater som ingår i det fördjupade samarbetet.

Föreningsmomsen

Vi menar att den mervärdesskattebefrielse som gäller för ideella föreningar i Sverige och vissa andra medlemsstater, som Finland, måste få bestå. Det finns inget svenskt intresse av att öka föreningslivets och den ideella sektorns beskattning. Våra föreningar, religiösa samfund och folkrörelser bedriver oerhört samhällsnyttiga verksamheter, och kommissionens krav på momsbeläggning hotar det ideella engagemanget. Precis som vi talar om behovet av regel-förenklningar för företagen så behövs få och enkla regler för föreningar.

Vi vill med detta än en gång lyfta fram den viktiga funktion som många ideella föreningar fyller i det svenska samhällslivet. Vi vill därför också poängtera vikten av att dessa föreningar, om momsbefrielsen inte kan bestå, kompenseras för de ökade belastningar som de kan komma att drabbas av om verksamhet som i dag är skattebefriad inte längre kan vara det.

Bejaka digitaliseringen

Mervärdesskattelagstiftningen styrs av EU-direktivet. Medlemsstaterna tillåts ha nedsatta momssatser på vissa varor, t.ex. på tidningar, tidskrifter och böcker. De flesta EU-stater, inklusive Sverige, utnyttjar den möjligheten för att uppmuntra läsande. Däremot måste ”tjänster” beskattas enligt den generella momssatsen, som i Sverige är 25 procent.

Allt fler följer nyheter och läser böcker digitalt. Som regelverket ser ut nu innebär övergången från papper till skärm att momsens på tidningar, tidskrifter och böcker fyrdubblas, från 6 till 25 procent i Sverige. Så förvandlas moder-

Fel! Okänt namn på

nitet och den digitala möjligheten till ett problem – för tidnings- och förlagsbranschen, och i förlängningen för journalistiken och den fria debatten.

Frankrike och Luxemburg som sänkt den digitala momsens har stämts för detta i EU-domstolen. Regeringen och Sveriges kommissionär bör inom EU ändå driva frågan vidare. EU-parlamentet är positivt och Sverige måste slå vakt om sin digitala agenda som har ambitionen att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

Sparandedirektivet, uppförandekoder och antibedrageriavtal

Ett förbättrat sparandedirektiv som dessutom omfattas av fler stater i Europa är viktigt för de nationella skattesystemens legitimitet och för att visa att globaliseringen inte öppnar dörrar för skatteundandragande. Uppförandekoden för företagsbeskattningen har samma funktion.

Sparandedirektivet innebär ett automatiskt utbyte av information om räntebetalningar mellan medlemsstaterna, vilket möjliggör beskattning av dessa räntebetalningar i den medlemsstat där betalningsmottagaren har sin skatterättsliga hemvist. För Österrike och Luxemburg tillämpas en övergångslösning som innebär att en källskatt tas ut i stället för att information lämnas.

Direktivet tillämpas fr.o.m. den 1 juli 2005 då även Schweiz, Liechtenstein, San Marino, Monaco och Andorra samt kanalöarna, Isle of Man och beroende eller associerade territorier i Karibien genom särskilda anslutningsavtal började tillämpa bestämmelser motsvarande direktivets.

Kommissionen lade under 2008 fram en rapport samt ett förslag till ändringsdirektiv. Ändringsdirektivet, i form av ett kompromissförslag, har behandlats av Ekofinrådet vid flera tillfällen utan att någon överenskommelse har träffats även om det i skrivande stund (mars 2014) lär finnas vissa förutsättningar för en sådan. Vi socialdemokrater anser det oerhört väsentligt att vi får ett sparandedirektiv utan undantagsklausuler för enskilda stater (som i dag) som omfattar samtliga medlemsstater.

Under året har, som skrivelsen rapporterar, ett mandat antagits för kommissionen att förhandla med Schweiz, Liechtenstein, Monaco, Andorra och San Marino så att även dessa länder ska tillämpa de föreslagna ändringarna av direktivet. Beträffande Schweiz uppges det vara fråga om att komplettera ett redan befintligt antibedrageriavtal, främst vad avser avtalets tillämpningsområde för direkta skatter och informationsutbyte i administrativa skatteärenden i enlighet med OECD:s standard. Att kommissionen kan påbörja förhandlingarna med relevanta tredjeländer är ett viktigt steg för att komma vidare i processen mot ett antagande av ett reviderat sparandedirektiv.

Socialdemokraterna delar helt uppfattningen att det är av synnerlig vikt att både informationsutbyte i skattefrågor och antibedrageriavtal kommer till stånd med Andorra, Monaco, Schweiz, Liechtenstein och San Marino. Förhandlingarna med Liechtenstein och Schweiz – Liechtenstein är de facto helt beroende av Schweiz – innehåller nyckeln till framgång. Dessa stater bör sättas under ökad press genom EU. Genom EES-avtalet åtnjuter de stora eko-

nomiska fördelar av EU, vilket inte är rimligt då de fungerar som centrum för skattefusk, penningtvätt m.fl. illegala aktiviteter under skydd av sin banksekretess och ovilja till transparens.

Vi menar att Sverige bör gå i spetsen för ett fullständigt informationsutbyte i skattefrågor och transparens i fråga om vilka beskattningsbara tillgångar som finns placerade var.

Informationsutbytet ska ske spontant och inte enbart på anmodan. Det är viktigt att regeringen ser till att EU och Europa går före i detta. Regeringen måste också inom EU och OECD noga följa hur informationsutbytesavtalen fungerar i praktiken samt verka för förbättringar av OECD:s standardavtal.

Utifrån både skatteuppbördsintressen och etiska utgångspunkter är det viktigt att kriminella organisationer, terrorister och diktatorer inte ska kunna gömma pengar i europeiska skatteparadis med nära förbindelser med Europeiska unionen. Regeringarna i EU:s medlemsstater och kommissionen har ett stort ansvar för att driva frågan att banksekretessen och skatteundanhållandet i de europeiska skatteflyktsparadisen upphör.

Sverige måste slutligen inom både EU och OECD verka för en mer multilateral ansats i skatteavtalsarbetet för att hjälpa utvecklingsländerna att också få del av dolda tillgångar genom spontant informationsutbyte.

Storföretagens skattebetalningar och OECD:s rapport

Våren 2012 gjorde SVT en genomgång av hur mycket de 20 största koncernerna i Sverige betalade i bolagsskatt. I botten av listan finns sju koncerner som var "nolltaxerare". Dessa sju betalade ingenting eller mycket lite i bolagsskatt 2010 trots att samtliga koncerner redovisade vinst till sina aktieägare samma år. Det kan säkert finnas olika förklaringar och goda anledningar till att det ser ut som SVT beskriver för dessa enskilda koncerner. Det skulle t.ex. kunna bero på kvittningsmöjligheter, dvs. att företagen har ansamlade gamla förluster som man kvittar mot nya vinster. Sverige har generösa regler på det här området – nödvändigt för långsiktiga kapitalintensiva verksamheter – men det beror också på konstruktioner där man flyttar patenträttigheter och annat till särskilda bolag som skattar i skatteparadisen.

Runt om i världen och inte minst i Europa tar regeringar initiativ för att sätta stopp för skatteflykten.

I sin rapport till G20-mötet i februari 2013 (Addressing Base Erosion and Profit Shifting – BEPS) betonade OECD att lagstiftningen som reglerar transnationella företags aktiviteter inte är ändamålsenlig för att skydda nationella skattebaser. Det fanns indikationer på att vissa transnationella företag blivit mer aggressiva i sin skatteplanering. OECD presenterade en handlingsplan för att komma till rätta med BEPS som behandlades vid ett möte med kommittén för skattefrågor (Committee on Fiscal Affairs, CFA) i juli 2013.

Handlingsplanen innehöll 15 punkter som olika arbetsgrupper inom OECD arbetar med att ta fram förslag på, för att motverka erodering av skattebaser och vinstförflyttning. Tillsammans med dessa punkter presenterades en ambitiös tidsplan när man förväntas ha förslagen på plats. Reformpunkterna kan

Fel! Okänt namn på

delas in i fyra huvudgrupper: möta utmaningarna från den digitala ekonomin, utforma internationell samordning, uppdatera internationella standarder och transparens.

Förslagen från OECD är en bra utgångspunkt. Vi socialdemokrater vill att Sverige går i täten för nya internationella regelverk som sätter stopp för skatteflykten till skatteparadiserna. Det är viktigt för Sverige, men också för många fattiga länder som nu berövas de skatteintäkter de rätteligen borde ha. Sverige måste vara en pådrivande kraft inom EU för att säkra skattebasen för välfärdsstaterna och för att utvecklingsländerna får de skatteinkomster de är berättigade till i den ekonomiska utvecklingen. En del i detta är att verka för ett spontant och multilateralt utbyte av uppgifter om ekonomiska tillgångar och inkomster baserade på dessa.

OECD:s plan måste i högre grad omfatta den svåra situationen i utvecklingsländerna; ett globalt problem måste få en global lösning. Risken är, även om ambitionen är god, att man inte kommer till rätta med problemen.

Sverige har i dag en alltför låg profil i dessa frågor. Vi socialdemokrater vill att Sverige är pådrivande och går i täten för nya internationella regelverk som sätter stopp för skatteflykten till skatteparadiserna. Arbetet inom OECD med dessa frågor måste gå vidare. Det är viktigt för Sverige och andra välfärdsstater, men också för många fattiga länder som nu berövas de skatteintäkter de rätteligen borde ha.

Land-för-land-rapportering

Sverige bör verka för att skatteredovisningen i alla stater och statsliknande jurisdiktioner öppnas upp genom ett världsomspännande krav på land-för-land-rapportering. Problemet med flera skatteparadis är att de inte är regelrätta stater utan självständiga jurisdiktioner med andra formella kopplingar till något gammalt kolonialland. Företag ska rapportera sina vinster och skatter i varje land där de är verksamma så att myndigheterna i alla stater får vetskap om hur mycket skatt som företagen är skyldiga att betala. Det är den första förutsättningen för att varje stat ska kunna bedöma om redovisningen i det egna landet är rimlig. Norge har tagit ett sådant beslut, och det är hög tid att Sverige ansluter. Inom EU finns det nu beslut om ett sådant krav för gruvindustrin, men kravet bör naturligtvis omfatta all internationell företagsamhet. OECD:s handlingsplan innebär att företag tvingas redovisa per land som de är verksamma i för att det ska vara möjligt att se var vinsterna görs och vad multinationella bolag ska betala i skatt i ett land. I dag presenterar bolagen endast en sammanslagen global redovisning på koncernnivå. Men OECD borde kunna gå längre och kräva att dessa uppgifter ska vara tillgängliga för allmänheten och inte enbart för medlemsländernas skattemyndigheter. Det är viktigt att man inte förbiser utvecklingsländernas betydelse i kampen mot skatteflykten – länder där kapitalflykt har stora och skadliga effekter för regeringar som redan kämpar med att kunna finansiera den offentliga sektorn.

Handels- och investeringsavtalet TTIP mellan USA och EU

Vi vill att EU och USA så snart som möjligt enas om ett nytt frihandels- och investeringsavtal för att skapa fler jobb. De sociala rättvisefrågorna och miljöfrågorna måste finnas med inom ramen för avtalet, och fortsatt höga ambitioner på dessa områden får inte hindras. Avtalet ska fastslå att investerares rättigheter inte är överordnade demokratiska beslut rörande exempelvis folkhälsa samt miljö- och konsumentskydd. Inget land kan i dag stå ensamt. När kapital, företag och människor rör sig över gränserna måste politiken också göra det. I kampen mot arbetslöshet, ekonomiska problem, klimatutmaningar och konflikter blir vi starkare tillsammans än var och en för sig.

Rättsliga och inrikes frågor

Vi lever i en värld i snabb förändring. Under de senaste decennierna har vi både internationellt och nationellt upplevt mycket stora politiska, sociala, ekonomiska och teknologiska omvälvningar – en del av dem positiva, andra negativa.

Europa och världen i stort präglas i dag av mycket stora sociala och ekonomiska klyftor. Europas länder är under stark ekonomisk prövning. Massarbetslösheten och nedskärningar av de offentliga utgifterna leder till ökad fattigdom, utanförskap och utslagning. Det är en utveckling som skapar en grogrund för ökad kriminalitet. Bara i vårt närområde lever människor med helt olika ekonomiska förutsättningar. Det utnyttjas skamlöst av olika kriminella grupperingar som ägnar sig åt människohandel. Hundratusentals kvinnor och barn förs till Västeuropa för att utnyttjas som prostituerade i sexindustrin under vidriga slavliknande förhållanden. Ytterligare hundratusentals människor förs in för att arbeta svart i t.ex. bygg- och restaurangsektorerna, till undermålig betalning och under usla bostadsförhållanden. Vi vill att EU kraftfullt ska agera för att sätta stopp för alla former av människohandel. Vi vill därför förstärka samarbetet mellan polis, tull och åklagare i EU.

Nyligen skärptes straffet för sexköp i Sverige för att visa allvaret i sådana handlingar. Det var en fråga som vi socialdemokrater länge drivit. Men det räcker inte att sexköpslagen skärps i Sverige. Sexköp sker även av ett stort antal svenskar som befinner sig utomlands. Det är inte acceptabelt att kvinnor och män, ofta i fattigare länder, ska kunna utnyttjas av svenska sexköpare utan att det ska vara olagligt. Vi vill därför ta bort kravet på dubbel straffbarhet när det gäller sexköp. Det skulle innebära att svenskar som åker utomlands för att köpa sex i länder där detta inte är kriminaliserat begår en kriminell handling och kan lagföras i Sverige. I Norge har detta gjorts. Det finns ingen anledning till att vi i Sverige inte ska kunna göra det också. Vi tror att det går att påverka andra länder om vår syn på sexköp. Den svenska sexköpslagen blir allt mer accepterad i övriga Europa. I våras antog Europaparlamentet ett betänkande där en stor majoritet stod bakom en rekommendation för den svenska sexköpslagstiftningen. Det är nu därför extra viktigt att den

Fel! Okänt namn på

svenska regeringen driver på i frågan om sexköpslagen i EU. Det måste tydliggöras att prostitution och människohandel har ett starkt samband.

Globaliseringen är en i grunden positiv utveckling. Den har inneburit rivna gränser, ökad handel, ökat resande och större rörlighet på arbetsmarknaden. Men öppenheten har även skapat möjligheter för kriminella. Organiserad brottslighet utgör ett betydande hot mot Europas medborgare. Det har blivit lättare att föra olika illegala varor mellan länderna, t.ex. vapen och narkotika. Vapen som smugglats till Sverige används numera ofta i kriminella uppgörelser. Utvecklingen på it-området har gett nya möjligheter för kriminalitet, inte minst när det gäller bedrägerier. Ligor rör sig över gränser och mellan länder i syfte att begå brott, t.ex. stölder, inbrott och bedrägerier. Detta har påverkat både brottsutvecklingen och samhällets möjligheter att förebygga och bekämpa brott.

Brott ska bekämpas, liksom brottens orsaker. Med gemensamma krafter underlättas kampen mot den gränsöverskridande brottsligheten. EU är en viktig aktör för att driva på ett ökat polisiärt samarbete mellan Europas länder. De brottsbekämpande myndigheterna måste ha tillgång till information och tidiga underrättelser för att bekämpa den organiserade brottsligheten för att förebygga och förhindra brott, men även för att i efterhand kunna utreda brott. Vi tror att det finns en potential för polisen att utveckla sin datainformationsinsamling och bearbetning på EU-nivå. Vi ser därför även positivt på att ett europeiskt it-brottscenter inrättas vid Europol. Tillsammans med EU:s medlemsländer kan vi möta den gränsöverskridande organiserade brottsligheten. Detta måste göras genom ett effektivt och rättssäkert internationellt regelverk som inte kränker mänskliga rättigheter eller den personliga integriteten.

Brott som är relaterade till alkohol och narkotika måste bekämpas både nationellt och internationellt. Den organiserade brottsligheten lever på att smuggla och distribuera narkotika, dopningspreparat, alkohol och tobak. Narkotika är fortfarande den största illegala handelsvaran i världen. Precis som för legala varor styrs droghandeln av efterfrågan, tillgång och vinstmarginaler. Nya marknader öppnas när gamla mätas. Parallellt med världshandeln utvecklas den illegala handeln, och nya transitländer utnyttjas där samhällen och statsapparater är lätta att korrumpas på alla nivåer. Narkotikakartellerna kompletteras med marknadsdrivna nätverk. Ett snabbt växande problem är internethandeln som ökar och där syntetiska droger och dopningsmedel säljs tillsammans med medicinska läkemedel. Många av dessa droger framställs inom EU, men även i Kina och Indien. Vinsterna från droghandeln investeras sedan i annan allvarlig brottslighet, som människohandel och prostitution. Sverige kan inte självt bekämpa denna typ av kriminalitet med internationella kopplingar. Internationellt samarbete är helt avgörande för en framgångsrik narkotikapolitik. Vi behöver därför samordna våra insatser inom EU och samarbeta med länder utanför. Europol är en viktig aktör för att aktivt kunna bekämpa narkotikabrottsligheten inom EU. Schengensamarbetet som syftar till att kontrollera EU:s yttre gränser måste bli en effektiv barriär mot narkotikasmuggling, alkoholsmuggling och annan gränsöverskridande brottslighet. Inom ramen för FN måste det internationella samfundet arbeta

mot produktion och handel av narkotika. Det är särskilt viktigt att vi vidhåller vår restriktiva inställning till narkotika i Europasamarbetet när starka krafter i många länder verkar för att legalisera olika former av narkotika. Det går att påverka EU. Här måste den svenska regeringen hålla en stark position i EU-arbetet. Den svenska narkotikapolitiken har haft framgång, och missbruket i Sverige är internationellt sett lågt. Vi vill införa snabba och gemensamma profilanalyser av narkotika för att hindra att nya syntetiska droger får fäste i Europa.

Med globaliseringen och den tekniska utvecklingen har förutsättningarna förändrats för terrorismen. Informationsteknologin och den ökade migrationen skapar strukturer som används av dessa krafter för rekrytering, logistik, finansiering, planering och medialisering av attentat. Informationsteknologin gör det möjligt för extremister att kommunicera och inspireras av varandra. Detta har gjort vårt samhälle mer sårbart och utvecklingen mer svårbedömd. Kampen mot terrorism är viktig och måste fortsätta att föras i ett brett internationellt samarbete. Den kräver samarbete mellan stater och internationella organisationer, där FN har en central roll. Kampen mot terrorismen måste fortsätta, både internationellt och i Sverige. Terrorism föds ur extremism, men också fattigdom och hopplöshet utgör rekryteringsgrunder för terrorismen. Grogrunden för terrorism är delvis densamma som för många andra former av brottslighet. Det har att göra med bristen på känslan av samhörighet med det samhälle man lever i. Sverige, EU och det internationella samfundet måste arbeta för att bekämpa fattigdom och stärka demokratin i världen. Klyftan mellan rika och fattiga länder i världen måste minska. Vi måste ständigt förbättra vår förmåga när det gäller att förebygga extremism och terrorism. Det kräver att de brottsbekämpande myndigheterna får resurser och verktyg för detta. Samtidigt får inte kampen mot terrorism leda till att de värden som vi försvarar inskränks. Integritetsskydd och medborgerliga fri- och rättigheter måste vara vägledande i all EU-lagstiftning, t.ex. skyddet för yttrande- och tryckfrihet och e-postintegritet, även inom ramen för terroristbekämpningen.

Att den inre rörligheten inom Schengensamarbetet upprätthålls är en av de absolut starkaste legitimitetsgrunderna för EU-projektet. Den inre rörligheten förutsätter ett starkt yttre gränsskydd. Det är viktigt att upprätthålla principen att varje medlemsland ska ha ansvar för sin egen gränsbevakning. EU måste i första hand se till att det finns mekanismer i medlemsländerna som säkerställer att det finns resurser för sådan gränsbevakning. Samtidigt måste ländernas gränsskydd vara en uppgift för länderna själva. EU-institutioner som Frontex ska inte avgöra hur medlemsstaterna ska fördela sina övervakningsresurser. Detta är enligt vår mening en alltför långtgående utökning av Frontex befogenheter, och det är inte acceptabelt ur subsidiaritetsynpunkt.

Kommissionen har föreslagit att det ska inrättas en europeisk åklagarmyndighet. Det innebär att det skulle inrättas en ny överstatlig myndighet som får behörighet att verka inom Sverige. Ur vår synvinkel är detta förslag alltför långtgående och strider mot subsidiaritetsprincipen.

Trots att samtliga EU-länder skrivit under Europakonventionen om mänskliga rättigheter saknar brottsmisstänkta fortfarande de mest grundläggande rättigheter. I flera EU-länder måste man själv betala för advokat. Det är vik-

Fel! Okänt namn på

tigt att Sverige står upp för mänskliga rättigheter och rättssäkerhet och driver denna fråga i EU.

Jordbruk, livsmedel och fiske

EU:s nya jordbrukspolitik de närmsta sju åren började gälla 2014 men med speciella övergångsregler det första året. Vi delar regeringens uppfattning i flera principfrågor. Vi menar liksom regeringen att jordbrukssubventioner och marknadsinterventioner i EU:s jordbrukspolitik bör avskaffas på sikt. Vi anser att den viktigaste principen i det arbetet är att jordbruksstöden omdirigeras till det som kallas kollektiva nyttigheter i form av klimat- och miljöåtgärder. När hela stödets budget minskar bör landsbygdsprogrammets andel av den gemensamma jordbrukspolitiken därför öka. Stöd till jordbruket kan endast rättfärdigas om det genererar ett mervärde för samhället i stort och riktar stödet till viktiga insatser som marknaden inte klarar av.

Beslutet 2013 innebär som regeringen konstaterar i skrivelsen ingen ökad marknadsorientering men dock en minskad budget för hela EU. Arbetet med den svenska utformningen av gårdsstödet och landsbygdsprogrammet går trögt. Landsbygdsminister Eskil Erlandsson lovade i en interpellationsdebatt att det svenska landsbygdsprogrammet skulle vara klart i början av året. Men fortfarande i mars har beslutet inte kommit.

Vi socialdemokrater har drivit att EU-stöden till landsbygd och jordbruk ska styras om till att gälla mer ersättningar för åtgärder som gynnar det allmänna, t.ex. miljöåtgärder i landsbygdsprogrammet, snarare än rena inkomststöd. Men regeringen förhandlade i stället till sig sänkt stöd till landsbygdsprogrammet (428 miljoner i genomsnitt per år jämfört med i dag) och i budgetpropositionen föreslog regeringen att landsbygdsprogrammet ska bli kraftigt nedbantat jämfört med förra året, trots en ökad egenfinansieringsgrad.

Vi vill med statliga budgetmedel förstärka landsbygdsprogrammet för att klara jobben på landsbygden. Vi har föreslagit 371 miljoner mer per år än regeringen, vilket skulle ge landsbygden bättre villkor.

Detta gör vi av flera skäl. För det första är arbetstillfällena i jordbruket helt avgörande för möjligheten för människor att bo och arbeta på landsbygden. När arbetstillfällena minskar där tvingas ofta människor överge den livsstil som de valt att leva efter.

Den andra anledningen är svenska konsumenters rätt till mat av hög kvalitet och säkerhet. Svensk mat har ofta högre kvalitet och är producerad efter tuffare miljökrav och djurskyddsregler. Men sämre lönsamhet minskar tillgången på svensk mat.

Den tredje anledningen är riksdagens miljömål. Regeringen saknar åtgärder för att klara 14 av de 16 miljömålen. Landsbygdsprogrammet ger ersättningar för åtgärder som stöder flera av våra miljömål. Sänkningen av ersättningarna som regeringen genomfört drabbar den biologiska mångfalden, ökar övergödningen och gör att värdefulla miljöer som hagar och ångar försvinner.

Vi vill ge det nya landsbygdsprogrammet en mer modern och framtidsinriktad profil. Vi vill få fram fler innovationer. Investeringsstöd behöver ses

Fel! Okänt namn på

över så att de leder till mer konkurrenskraftiga företag. Vi vill se till att hela näringslivet på landsbygden utvecklas. Miljöstöden måste bli mer riktade för att få större effekt, men utan att ansökningssystemet blir för byråkratiskt. Landsbygdsprogrammet menar vi ska stödja de grundläggande tjänsterna som gör att landsbygden kan leva, snarare än den flora av projekt som finns i dag.

Vi delar regeringens uppfattning att informationskampanjer och säljfrämjande åtgärder inte ska finansieras med offentliga medel utan främst är en uppgift för marknadens aktörer. Det ligger i svenskt intresse att verka för att gemenskapens medel används på ett så klokt och effektivt sätt som möjligt.

När det gäller EU och skogsfrågor delar vi regeringens övergripande ståndpunkter att skogspolitik är nationell kompetens, och i övrigt, där kommissionen använder sin initiativrätt, måste subsidiaritetsprincipen respekteras. EU:s insatser på skogsområdet bör även fortsättningsvis vara begränsade.

I den nya fiskeripolitiken i EU bör försiktighetsansatsen tillämpas, ekosystemansatsen gälla och målet vara att fiskeripolitiken ska nå maximalt hållbart nyttjande senast 2015.

Den gemensamma fiskeripolitiken bör säkerställa att fiske- och vattenbruksverksamheten skapar långsiktigt hållbara miljömässiga förhållanden, att fiskeripolitiken följer de mål som finns i unionens miljölagstiftning samt att utkastförbudet bör utformas som ett generellt förbud med lista på undantag. Vi anser också att en ökad regionalisering är rätt väg att gå.

Vi anser liksom regeringen att det är viktigt att fiskeflottornas kapacitet överensstämmer med fiskemöjligheterna, men vi delar inte regeringens uppfattning att överlåtbara försäljningsbara fiskenyttjanderätter (transferable fishing concessions, TFC) är rätt lösning. Vi ser med tillfredsställelse på att en majoritet av medlemsländerna nu har ställt sig bakom ett frivilligt system.

Regeringen har alltför ofta föreslagit att Sverige ska rösta ja till partnerskapsavtal för fiske i tredjeland trots att de krav som ett enligt miljö- och jordbruksutskott i riksdagen slagit fast (2011/12: MJU7 Utlåtande med anledning av kommissionens meddelande om den gemensamma fiskeripolitikens internationella dimension, KOM(2011) 424) för att Sverige ska stödja nya avtal inte har varit uppfyllda. Men vi noterar nu med tillfredsställelse att regeringen numera prövar förslaget till Sveriges ställningstagande efter dessa krav, vilket leder till en smidigare hantering av Sveriges ställningstagande i EU-nämnden.

EU:s beslut om fiskeriförvaltning i Östersjön och i Västerhavet ska alltid hålla sig inom ramen för den vetenskapliga rådgivningen och de förvaltningsplaner som finns för hotade arter. Det är det enda sättet att säkra jobben i fiskerisektorn och i förädlingsindustrin samt ge svenska konsumenter möjlighet till bra och kvalitativa fiskprodukter i framtiden.

Ålen är en art som är starkt hotad. Ålfisket i EU behöver stoppas tills beståndet är livskraftigt igen. Vi anser att regeringen måste driva detta aktivt om vi över huvud taget ska ha kvar ett ålbestånd i Europa.

Vi är kritiska till att EU ännu inte beslutat om maxtransporttider för slakt-djur på åtta timmar. Regeringen bör i alla sammanhang den kan uppmärksamma rådet på den resolution som Europaparlamentet antagit och som innebär att frågan om en begränsad transporttid bör tas upp för ny prövning. Vi menar att denna fråga bör vara prioriterad för den svenska regeringen.

Fel! Okänt namn på

Regeringen bör arbeta för en minskad antibiotikaanvändning inom djuruppfödningen i EU eftersom den bidrar till problemen med resistenta bakterier som också påverkar människors hälsa. Vi vill se bättre, jämförbar statistik över hur mycket antibiotika som används i djuruppfödning. Det är ett första steg för att sedan kunna slå fast minskningsmål för användningen av antibiotika inom EU.

Den senaste tidens uppmärksammade bedrägerifall stärker behovet av nya krav på ursprungsmärkning av kött. När EU nyligen beslutade om obligatorisk ursprungsmärkning av färska köttvaror sköts frågan om ursprungsmärkning på övriga sammansatta köttprodukter framåt. Vi menar att det borde vara prioriterat för regeringen att driva denna fråga vidare.

Att minska kassationen av livsmedel är en viktig fråga i EU. Vi vill se över bäst-före-märkningen och hitta ett nytt sätt att benämna hållbarheten. För vi menar att systemet är för stelt och att det inte tar hänsyn till förhållanden som påverkar hållbarheten. En möjlighet skulle vara att gå över till en märkning ”minst hållbar till”. Den svenska regeringen bör agera för att få till en översyn i EU.

Miljö

Vi välkomnar EU:s sjunde miljöhandlingsprogram. Förslaget bygger på de nio planetära gränser som en grupp forskare, ledda av professor Johan Rockström vid Stockholms universitet, introducerat.

Vi vill att EU ska vara en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning. Ett väl fungerande EU bidrar till ett starkt och tryggt Sverige. Klimat- och miljöarbetet inom EU är ett av de bästa exemplen på hur vi gemensamt kan möta hot som inget land kan klara ensamt. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara ett land som är med och driver EU:s aktiva klimatpolitik – inte bromsar den.

De internationella klimatförhandlingarna har hittills gett ett helt otillräckligt resultat för att skydda människor och inte heller kunnat garantera att utsläppen minskar, varken så som vetenskapen och vår planet kräver eller som länderna tidigare utlovat. I stället riskerar det att låsa utsläppen på höga nivåer under många år framåt.

Kyotoprotokollets alla överskott av utsläppskrediter måste annulleras. Sverige bör annullera sina krediter omgående för att säkerställa att alla ansträngningar som gjorts i Sverige sedan 1990 inte blir förgäves eftersom utsläppen i stället sker någon annanstans.

Efter tidigare misslyckanden borde det vara värt för EU att pröva en ny strategi i klimatförhandlingarna – en som bygger mer på förtroende och respekt. Det handlar om att på hemmaplan på allvar sätta fart med investeringar i förnybart, i infrastruktur och energieffektivisering. Visa på att en mer progressiv klimatpolitik tjänar oss väl, stärker vår konkurrenskraft och bygger broar till jobb och välfärd.

Fel! Okänt namn på

Vi socialdemokrater anser att regeringen i EU ska driva på för en ambitiös europeisk klimatpolitik i det nya paketet för mål till 2030. Paketet ska innehålla:

- ? Bindande mål att till 2030 ha minskat utsläppen av växthusgaser med 50 procent i EU jämfört med 1990. Utsläppsminskningarna ska göras i EU, och flexibla mekanismer ska inte få räknas in. De säkringar för att undvika koldioxidläckage som nu finns för den tunga industrin ska fortsätta även efter 2020 eller tills ett globalt handelssystem införs.
- ? Bindande mål att det förnybara ska utgöra 40 procent till 2030.
- ? Bindande mål om ökad energieffektivisering till 2030. Rådet måste uppdraga till kommissionen att ta fram ett färdigt förslag. Vi noterar att EU-parlamentet har tagit ställning för ett mål på 40 procents energieffektivisering.

Regeringens position innebär att den i stort sett stöder kommissionens förslag. Regeringen vill dock ha ett klimatmål på minus 50 procent där 10 procents köp av utsläppsminskningar i andra länder ingår. Om detta ska ske både inom och utanför utsläppshandeln framgår inte. Att EU ska köpa utsläppsminskningar i andra länder för motsvarande 10 procent menar vi är helt orealistiskt eftersom andra länder också kommer att få klimatkrav på sig och vill kunna tillgodoräkna sig utsläppsminskningarna i det egna landet i stället för att sälja till andra länder. Under den tid som mekanismen för ren utveckling (Clean Development Mechanism, CDM) och det gemensamma genomförandet (Joint Implementation, JI) har funnits har inte motsvarande mängd utsläppsreduktioner producerats globalt för att klara att kompensera 10 procent av EU:s utsläpp (jämfört med 1990).

Regeringen har ställt sig bakom kommissionens förslag att inte anta några bindande mål för förnybar energi och energieffektivisering. Detta trots att kommissionen själv visat att sådana mål ger fler jobb i EU och lägre elpris, att de driver på omställningen och att de gör Europa mer oberoende av importerad fossil energi.

Vi menar att regeringen har agerat alltför passivt, inte drivit på kommissionen under processen utan suttit tysta. Andra länder, som Tyskland, Danmark och England, har aktivt försökt påverka.

Vi vill att FN:s miljöprogram Unep stärks och utvecklas till ett centralt miljöorgan inom FN som bör prioritera arbetet som görs inom ramen för FN:s vetenskapliga klimatpanel, IPCC. Detta bör Sverige arbeta för inom EU.

Vi anser att Sverige ska vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatomställningsåtgärder i utvecklingsländer. En av de internationella klimatförhandlingarnas få framgångar är upprättandet av den gröna klimatfonden (Green Climate Fund) vars syfte är att finansiera klimatåtgärder i utvecklingsländerna.

Vi menar att Sverige ska vara drivande för att Europa ska stå för en generös andel av fonden. Intäkterna från EU:s utsläppshandel bör bidra till finansieringen. Det är också viktigt att EU snabbt klarlägger för omvärlden vilken den europeiska insatsen i fonden ska bli.

Fel! Okänt namn på

Kemikaliespridningen är ett av de stora miljöhoten i världen just nu. Vi menar att FN behöver tillsätta en forskarpanel så som redan gjorts för klimat och som planeras för biologisk mångfald. Regeringen bör verka för att EU driver denna fråga.

Sverige ska driva ett mer aktivt arbete för att skärpa och stärka EU:s kemikalielagstiftning, Reach. Fler ämnen med farliga egenskaper ska föras upp på EU:s lista över särskilt farliga ämnen (kandidatlistan), tillstånd ska krävas för fler ämnen och kontrollen av att reglerna följs ska utvecklas. Substitutionsprincipen och försiktighetsprincipen bör skärpas och lågvolymsämnena inkluderas i Reach.

Även nanopartiklar bör djupare granskas för att se om de uppfyller kraven för att införas på kandidatlistan.

Även definitionerna hormonstörande och kraftigt allergiframkallande borde leda till att ett ämne förs upp på kandidatlistan. De hormonstörande ämnena bör klassas med större försiktighet än tidigare. För många av de hormonstörande ämnena räcker det inte med tuffa gränsvärden eftersom de får allvarliga effekter eller kombinationseffekter i små halter. I dessa fall är ett totalt förbud enda alternativet; vi menar t.ex. att ett totalt förbud för bisfenol A bör införas i EU.

EU bör också inleda ett arbete med att förhindra att farliga ämnen finns i textilier.

Användningen av bekämpningsmedlet parakvat bör stoppas internationellt. Sverige bör inom EU verka för detta. Vi vill påminna regeringen om riksdagens tillkännagivande i frågan (miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2010/11: MJU15).

Mängden tungmetaller måste minska i naturen, och för det krävs att färre tungmetaller används i industriproduktionen. Särskilt föremål som riskerar att hamna i naturen bör vara rena från tungmetaller. Vi menar att regeringen på detta område behöver ta initiativ i EU för att skärpa den gemensamma lagstiftningen för att fasa ut tungmetaller.

Utsläppen från sjöfarten är den enskilt största källan till förorening i Sverige. Tydliga åtgärder behövs för att minska koldioxidutsläppen och utsläpp av svavel, kvävedioxid och partiklar från sjöfarten. EU har nyligen beslutat om implementering av IMO:s konvention om förebyggande av föroreningar från fartyg (Marpol), det s.k. svaveldirektivet. Genom Marpolkonventionens införande beräknas nedfallet av svaveldioxid från sjöfarten minska i Sverige med 85 procent (SMHI [2011]: Halter och deposition av luftföroreningar, Meteorologi nr 147).

Vi socialdemokrater tror att det går att hitta en långsiktig lösning på frågan där både basindustrins konkurrensvillkor och miljökraven går att förena. Sjöfarten måste fortsätta att minska sina svavelutsläpp precis som andra branscher, och samma tuffa krav måste ställas på samtliga fartyg.

Vi är därför kritiska till den insats som svenska regeringen gjorde i framtagandet av svaveldirektivet eftersom en del av EU fick lägre krav, vilket drabbar den gemensamma marknaden.

Det är nu av stor vikt att EU, ensamt eller tillsammans med IMO, tar initiativ till ett globalt system med handel med utsläppsrätter för sjöfarten. Ut-

släppshandeln kan bli ett viktigt verktyg i arbetet med att minska sjöfartens klimatpåverkan.

FN:s luftvårdskonvention, det s.k. Göteborgsprotokollet, innebär en minskning av svaveldioxidutsläppen i Sverige med 22 procent till 2020 jämfört med 2005. Inom EU kommer ett nytt takdirektiv med utsläppskrav på både svaveldioxid och kvävedioxid att vara klart inom kort. Sverige bör här vara drivande för tuffa mål.

Naturvårdsverket menar att för att få till stånd ytterligare utsläpps begränsningar i EU krävs ett strategiskt aktivt arbete. Vi anser att regeringen ska ta fram en plan för en sådan aktiv strategi. Naturvårdsverket arbetar med ett underlag till en sådan strategi.

Sverige bör inom EU arbeta för en internationell konvention eller motsvarande om hållbar havsförvaltning för att få ett slut på dagens ohållbara plundring av havets resurser.

Det marina skräpet är ett stort miljöproblem. Regeringen bör arbeta fram ett program för rena kuster inom ramen för EU. Fiskare bör, så som skett inom projektet Save the North Sea, kunna lämna det avfall de fått i sina fiske-redskap avgiftsfritt i hamn. Ett sådant system kan uppmuntra fiskebåtar att forsla skräpet till hamn i stället för att låta det gå tillbaka i havet. Vi måste börja se problemet med marint skräp som en gemensam EU-angelägenhet eftersom skräpet genereras i ett land men drabbar ett annat. Alternativ kommer från internationell sjöfart.

I samband med partsmötet inom konventionen om biologisk mångfald hösten 2010 togs viktiga steg mot IPBES (Intergovernmental Platform on Biodiversity and Ecosystem Services), ett forskarsamarbete inom det området. Ett motsvarande samarbete på området grön ekonomi skulle vara av stort värde. Sverige bör vara drivande för dessa frågor i EU.

En ny politik för fler jobb

Arbetslösheten utgör ett enormt hot i hela Europa. Fler och bättre jobb är prioriterade frågor. I hela Europa måste arbetslösheten – och särskilt ungdomsarbetslösheten – sänkas rejält.

För Sverige har vi socialdemokrater ett skarpt mål. Till 2020 ska antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar öka så mycket att Sverige då har lägst arbetslöshet i EU. Det är inte rimligt att Sverige, med stabila arbetsmarknadsstrukturer och en historia av låg arbetslöshet, ska prestera sämre än något annat EU-land. För ungdomar vill vi införa en skarp garanti i Sverige. Alla arbetslösa unga ska senast inom 90 dagar erbjudas jobb, lärlingsplats, praktik eller utbildning. Ingen ska behöva gå passiv längre än så.

Det finns nog inget som förstör så mycket för individen och samhället som hög arbetslöshet. Att ha ett bra jobb är inte bara en ekonomisk trygghet, utan också en avgörande faktor för välmående och personlig utveckling. När allt fler förlorar jobbet och fastnar utan arbete blir effekterna förödande. Hopp-löshet, ohälsa och sociala problem breder ut sig. Värst är det ofta för unga.

Fel! Okänt namn på

Längre perioder av arbetslöshet i ung ålder ökar risken för att hamna snett socialt och riskerar att bli en hämsko som följer med genom yrkeslivet.

Ett samhälle där hög arbetslöshet tillåts bita sig fast blir mycket bräckligt. En farlig grogrund skapas för olika former av främlingsfientlighet, nationalism och extremism. I slutändan handlar insatser mot arbetslösheten därför inte bara om jobben i sig, utan även om att försvara demokrati och grundläggande rättigheter.

Det är därför en stor framgång att arbetsmarknadsministrarna inom EU har kommit överens om en ungdomsgaranti. Stats- och regeringscheferna beto- nade dessutom att garantin ska implementeras snabbt. Reformen är ett krav som drivits hårt av socialdemokrater över hela Europa. Ungdomsgarantin innebär att varje EU-land ska säkerställa på nationell nivå att alla unga som blivit arbetslösa ska få ett högkvalitativt erbjudande om jobb, lärlingsplats, praktik eller utbildning inom maximalt fyra månader.

Ungdomsgarantin är precis den typ av förändring som krävs för att den svenska arbetsmarknadspolitiken för unga ska börja fungera. Hittills har rege- ringens inställning varit den rakt motsatta och inte gett ordentligt stöd förrän efter 3–4 månader av arbetslöshet.

Sverige måste stå upp för jämställdheten i Europa

Europeiska unionens gemensamma mål är att 75 procent av alla kvinnor och män i åldersgruppen 20–64 år ska vara sysselsatta senast 2020. Om fler ska kunna arbeta måste kvinnor ha samma villkor som män på arbetsmarknaden. Om den kvinnliga sysselsättningen i euroområdet höjdes till nuvarande man- liga nivåer skulle det kunna innebära en bnp-ökning på uppemot 11 procent. I Spanien, Italien och Grekland skulle det kunna handla om bnp-ökningar på upp till 13, 19 respektive 21 procent. Sverige har en potential på närmare 3 procent. Regeringens politik har inte flyttat fram positionerna på arbetsmark- naden för kvinnor – tvärtom.

Regeringen har kraftigt försämrat anställningsskyddet för visstidsanställda. Framför allt drabbar det kvinnor. Visstidsanställningar ger sämre löneutveck- ling, lägre ersättning i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen och lägre pension. En visstidsanställd får mindre kompetensutveckling och har svårare att pla- nera sin ekonomi och sitt privatliv.

Sverige har fått kritik från EU-kommissionen för att inte leva upp till de minimikrav för skydd av anställningstryggheten som gäller inom EU. I en formell underrättelse kräver EU-kommissionen att Sverige ändrar sin lagstift- ning för att leva upp till EU-rättens krav.

Efter en tuff politisk kamp presenterade kommissionären Reding i novem- ber 2012 till slut ett konkret förslag om en lightvariant av kvotering. Målet i förslaget är att det underrepresenterade könet 2020 ska utgöra minst 40 pro- cent av ledamöterna. För offentliga företag ska målet nås redan 2018. När det gäller sanktioner mot företag som inte sköter sig är tanken att det ska vara helt upp till medlemsländerna själva att avgöra utformningen utifrån relativt svaga kriterier.

Det glastak som drabbar kvinnor i näringslivet och som manifesteras av den usla könsfördelningen i bolagsstyrelserna måste bort.

I grunden är det positivt att förslaget lagts fram. Problemet är att kryphålen är för stora. Framför allt öppnar de flytande formuleringarna om sanktioner upp för de länder som så önskar att avstå från att sätta ordentlig press på företagen. Därför behöver regelverket vässas till i lagstiftningsprocessen.

Argumenten för en mer resolut kvoteringslagstiftning inom EU är starka. I de största börsnoterade företagen inom EU är 84 procent av styrelseledamöterna och 97 procent av styrelseordförandena män. I Sverige är motsvarande siffror 74 och 100 procent. Att fortsätta att ha det på det sättet är inte rimligt.

Att bygga ut barn- och äldreomsorgen, stärka föräldraförsäkringen, bekämpa lönediskrimineringen, reducera deltidsarbetet genom att göra heltid till norm samt justera skattestrukturer som hindrar kvinnor att förvärvsarbeta är bara några av de insatser som måste till. Samtidigt behöver det göras betydligt mer för att få in fler kvinnor i styrelserum och på höga chefsposter i företagen. Jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser löser inte hela jämställdheten i samhället, men är ett steg som tillsammans med andra flyttar fram positionerna i riktning mot ett samhälle där kvinnor har halva makten och hela lönen. Det måste även regeringen börja arbeta för.

Konkurrera med kompetens – inte med låga löner

Fram till 2020 förväntas antalet arbetstillfällen för högutbildade öka med 16 miljoner i EU. Samtidigt kommer antalet arbetstillfällen för lågutbildade att minska med cirka 12 miljoner. EU:s medlemsländer står inför en stor demografisk utmaning med en snabbt åldrande befolkning. Allt färre i arbetsför ålder ska försörja allt fler äldre.

Vare sig det gäller yngre eller äldre, människor i eller utanför arbetskraften ska arbetslösheten inte bekämpas med sämre villkor. I stället krävs en aktiv arbetsmarknadspolitik och investeringar i utbildning och företagande.

På en global marknad är det viktigt att lära nytt snabbare än konkurrenterna. Människors kompetens är den enskilt viktigaste faktorn för att stärka Europas konkurrenskraft när jobben förändras.

För att den som har ett arbete ska kunna och våga byta jobb mitt i livet behövs satsningar på vuxenutbildning. Socialfonden har en viktig roll och bör inte begränsas till de allra fattigaste länderna. I stället behövs ett omfattande arbete för ett hållbart och uthålligt arbetsliv i hela EU.

Ordning och reda på arbetsmarknaden

För oss socialdemokrater är det självklart att människor ska kunna röra sig fritt inom EU och arbeta var de vill, men den fria rörligheten får inte utnyttjas för att pressa ned löner eller arbetsvillkor eller hota rätten för arbetsmarknadens parter att sluta kollektivavtal om arbets- och anställningsvillkor. Den fria rörligheten får heller aldrig användas för att skapa konkurrens med löne-

Fel! Okänt namn på

och anställningsvillkor. I Sverige ska svenska kollektivavtal gälla, och alla arbetstagare ska behandlas lika och ha rätt till likvärdiga löner och anställningsvillkor oavsett nationalitet. Ett socialt protokoll skulle t.ex. kunna lösa några de problem som uppstod genom Lavaldomen.

Krispolitiken i Europa har ytterligare aktualiserat behovet av att stärka skyddet för fackliga rättigheter. Som en konsekvens av krisen har EU beslutat att skärpa olika ekonomiska regelverk. Vi instämmer i att det behövs en politik som skapar långsiktiga förutsättningar för ekonomisk tillväxt, men det kan inte bara handla om ekonomiska villkor. För oss är det lika viktigt att värna fackliga fri- och rättigheter.

På europeisk nivå behövs en återhämtningsplan och bättre samordnade och direkta åtgärder mot den ekonomiska krisen – inte en återgång till kasinokapitalismen som föregick krisen. EU:s fördrag måste få ett socialt protokoll som rättar till den nuvarande oroande obalansen mellan fri rörlighet för tjänster och fackliga rättigheter.

Det är med oro vi ser hur krisen används för att pressa ned löner och arbetsvillkor samtidigt som grundläggande rättigheter inskränks. Fackliga rättigheter kan inte hanteras som en lyxvara man unnar sig i ekonomiskt goda tider.

Den svenska regeringen måste kräva att EU ska anta ett socialt protokoll som gör det tydligt att de grundläggande fackliga rättigheterna inte underordnas EU:s ekonomiska friheter. Förhållandet mellan EU:s ekonomiska och sociala dimensioner måste ha en annan balans.

Frågan om att inrätta ett socialt protokoll inom EU måste tas på allvar och drivas med kraft. I spåren av den ekonomiska krisen har det blivit fullständigt uppenbart att EU:s sociala dimension är för svag. Ett socialt protokoll handlar om att säkerställa EU:s framtida legitimitet och trovärdighet.

Försvagningen av de fackliga rättigheterna – inte bara genom krisårens angrepp utan också via fackens försämrade möjligheter att agera mot exploatering av utstationerad arbetskraft – leder helt fel. Starka fackföreningar som agerar utifrån solida regelverk är en stor tillgång för företagen, individens trygghet och hela samhället.

Urholkningen av den individuella tryggheten – i Sverige bl.a. genom regeringens försvar av att tiotusentals visstidsanställda tvingas gå på staplade visstider i mer än fem år – ger ohälsa och högre snarare än lägre arbetslöshet. Det oseriösa företagandet – där det i allt fler branscher blir vanligt med sådant som vägrade kollektivavtal, användande av tvivelaktiga underleverantörer, fejkad F-skatt och fusk med körrapportering – gör att seriösa aktörer försvinner och att arbetsförhållandena blir orimliga. Hela denna utveckling måste nu vändas. Ingen vinner på att de osjysta spelreglerna tar över.

Rätten till en god arbetsmiljö

Behovet av fler arbetade timmar aktualiserar diskussionen om höjd pensionsålder. Om människor ska sluta arbeta senare krävs att arbetskraften hänger

med i arbetsmarknadens utveckling. Det krävs också att individerna klarar av en höjd förändringstakt i det egna arbetet.

Alla tankar om höjd pensionsålder faller platt om det inte finns en väl utarbetad strategi för hur arbetsmiljön ska förbättras.

De tre fackliga centralorganisationerna LO, TCO och Saco har gemensamt protesterat mot att kommissionen fokuserar på när medlemsstaterna väljer att ha en bättre skyddsnivå, t.ex. på arbetsmiljöområdet. Arbetsmiljödirektiven är minimidirektiv. Att kritisera medlemsstater som har högt satta ambitioner innebära att den lägsta tillåtna skyddsnivån också blir den högsta.

För oss är det självklart att alla arbetstagare i Europa ska ha rätt till en god arbetsmiljö. Därför är det skrämmande att kommissionen finner det legitimt att undanta ett stort antal arbetstagare från viktiga delar av arbetsmiljörégler-na. Det är särskilt allvarligt mot bakgrund av att kommissionen meddelat att den inte kommer att lägga fram en ny strategisk plan med hänvisning till den ekonomiska krisen. Vi ser det som en degradering av arbetsmiljöfrågorna.

Därför vill vi socialdemokrater att EU-kommissionen ska ta fram en ny arbetsmiljöstrategi.

Starka kollektivavtal

Rörligheten över gränserna är en viktig drivkraft för ekonomisk utveckling, men det krävs också regler för att säkerställa att rörligheten inte leder till social dumpning, konkurrens genom låga löner.

Den svenska kollektivavtalsmodellen bygger på att arbetsmarknadens parter tar ansvaret för lönebildningen. Framförhandlade avtal bidrar till en fungerande ekonomi, internationell konkurrenskraft, höjda reallöner och en rättvis fördelning av lönerna. EU har inte rätt att direkt eller indirekt reglera löneförhållandena i Sverige. Alla försök från EU-kommissionen att lägga sig i lönebildningen ska avvisas.

Alla som arbetar i Sverige ska ha lika lön och lika villkor. Ändå kan vi nästan dagligen läsa om exempel på löne- och villkorsdumpning, att den fria rörligheten missbrukas av oseriösa företag. Så skapas konkurrens genom dåliga villkor, inte kompetens.

Den svenska regeringen säger sig stå upp för den svenska kollektivavtalsmodellen men det är bara läpparnas bekännelse. I samband med den s.k. Lavaldomen 2007 valde regeringen att genomföra mer långtgående försämringar än vad EU-domstolen krävde i lex Laval.

Lex Laval innehåller en rad allvarliga brister som öppnar upp för konkurrens genom dumpning av löner och villkor. Därför måste regelverket som omger kollektivavtalen bli starkare. Grunden för att de fackliga organisationerna ska kunna teckna kollektivavtal är den grundlagsskyddade konflikträtten. Nu har regeringen begränsat den rättigheten genom att lex Laval begränsar möjligheten att vidta stridsåtgärder mot arbetsgivare som utstationerar arbetskraft i Sverige. Efter ett tillkännagivande i riksdagen tillsattes en utredning (2012/13:75 [p. A 7]). Detta ser vi som mycket positivt.

Fel! Okänt namn

Närings- och industripolitik

I den ekonomiska krisens spår ser vi nu en social kris breda ut sig och arbetslösheten är skyhögt. Nästan sex miljoner unga européer saknar ett jobb att gå till. Att få fler människor i arbete måste vara vår absolut främsta prioritet. Därför är det glädjande att Europeiska rådet nu har två politikområden på sitt bord, som båda är viktiga för jobben – industripolitiken och klimatet.

För oss socialdemokrater är industrin en viktig del av svensk närings- och tillväxtpolitik. För såväl Sveriges som EU:s del är det avgörande att ha en stark och konkurrenskraftig industriell bas. En framtida europeisk industri kommer att möta nya utmaningar och därför behöver en ny modern industripolitik utformas. Det behövs också en strategisk samverkan för att olika industrigrenar ska kunna utvecklas.

De förslag som fördes fram i kommissionens meddelande För en europeisk industriell renässans gick i rätt riktning – där fanns resonemang kring modernisering genom investeringar i innovation, nya teknologier, bättre kompetens samt små och medelstora företag. Dessvärre valde den svenska regeringen att inte stödja kommissionens mål om att industrins andel av EU:s bnp ska öka till 20 procent. Till skillnad från regeringen anser vi att industrijobben, i såväl Sverige som EU, inte är praktiskt taget borta – utan tvärtom ryggraden i vår konkurrenskraft.

Det är naturligtvis avgörande för svensk industri att vi i EU bedriver en politik som kan främja en sådan utveckling. Därför är det anmärkningsvärt att den svenska regeringen avvisar kommissionens mål för en ökad andel industri, med hänvisning till att industrins framväxt skulle ske på bekostnad av tjänstesektorn. Industrin är ofta navet för att en omfattande tjänstesektor ska kunna växa fram. Därför finns all anledning att stödja initiativ som slår vakt om industrins betydelse och dess möjlighet till tillväxt. Vi menar att industrin är en förutsättning för att värdekedjor ska uppstå inte minst vad gäller en mer högteknologisk export. Vi uppmanar därför regeringen att ställa sig bakom målet om att industrins andel av EU:s bnp ska öka till 20 procent.

Försvarsindustri

Sverige har, som militärt alliansfri stat, en lång tradition av en stark nationell försvarsindustri som inte bara har försett och försörjande landet med materiel utan också med kunskap och oberoende samt tillgång till viktiga militära och industriella samarbeten. Sverige tjänar på att ha en internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri, såväl ur ett strategiskt säkerhetspolitiskt perspektiv som ur ett industripolitiskt perspektiv.

Socialdemokraterna anser att Sverige ska ta aktiv del i att stärka Europas försvarsindustri genom att uppmuntra och stödja sådan svensk medverkan i industriellt samarbete som också gynnar svenskt försvar och svensk säkerhet. Vi anser också att Sverige ska delta i genomförandet av direktiven om offentlig upphandling och om överföringar inom EU. Vi sympatiserar i grunden med en utveckling mot en mer konkurrenssatt marknad på försvarsmateriel-

Fel! Okänt namn på

området. Svensk försvarsindustri kan ha mycket att vinna på ett öppet upphandlingsförfarande i samtliga medlemsländer. Vi vill emellertid varna för en alltför naiv tilltro till marknadskrafterna inom detta område och framhålla att svensk försvarsindustri riskerar att drabbas hårt om tillämpningen av bestämmelserna skiljer sig åt mellan länderna. Blickar vi ut över Europa kan vi konstatera att försvarsmaterielmarknaden ännu är i grunden politisk. På många håll är handeln med försvarsmateriel till och med en erkänd del av ländernas säkerhets-, försvars-, utrikes- och näringspolitik. De stater som inte har någon klar vilja med sin försvarsindustri och hur man ska förhålla sig till denna utveckling kommer att få se sin industri försvinna och därmed vara hänvisade till andra stater även vad gäller den materiel som är mest känslig och hemlig. Sverige saknar fortfarande en försvarsindustriell strategi och skiljer sig i det avseendet från andra stater på motsvarande teknologiska nivå.

Sveriges hållning vad gäller försvarsmaterielsamarbetet inom EU och strategin för en gemensam försvarsmarknad måste ta hänsyn till kärnfrågan om försvarets behov av inhemsk materieförsörjning i ett skarpare läge och den svenska försvarsindustrins överlevnad. Utan ett intimt samarbete mellan statsmakten och försvarsmakten kommer Sverige långsiktigt att förlora kompetens, arbetstillfällen och försvarsförmåga. En tydlig medvetenhet om den inhemska försvarsindustrins betydelse för Sverige bör vara vägledande i Sveriges arbete på europeisk nivå för att stärka försvarsindustrin i EU.

Försvarsutskottet har vid ett flertal tillfällen uttalat sig om vikten av att regeringen säkerställer svenska säkerhetsintressen och värnar den svenska försvarsindustrins ställning i Europa. I den sjupartiuppgörelse som ingicks i utskottet underströks regeringens ansvar för att definiera de nationella säkerhetsintressen som kan motivera avsteg från konkurrensupphandling och för att inleda ett strategiskt utvecklingsarbete tillsammans med försvarsindustrin för att säkerställa utveckling av sådan försvarsmateriel som kan kopplas till dessa säkerhetsintressen. I överenskommelsen ingick också att regeringen löpande skulle informera riksdagen om arbetet. Socialdemokraterna menar att regeringen måste vidta mer aktiva och kraftfulla åtgärder för att leva upp till intentionerna i uppgörelsen.

Stockholm den 26 mars 2014

Urban Ahlin (S)

Carina Hägg (S)

Carin Runeson (S)

Kenneth G Forslund (S)

Tommy Waidelich (S)

Olle Thorell (S)

Désirée Liljevall (S)